

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně **V. R.,** zastoupené advokátem JUDr. Františkem Kadlecem se sídlem Španielova 7/1266, 163 00 Praha 6, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. 27 Ca 131/2002,

takto:

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. 27 Ca 131/2002, **se zrušuje.**

II. Stěžovatelce **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Stěžovatelka (žalobkyně) podanou kasační stížností (označenou jako odvolání) brojí proti shora označenému usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo jako opožděné odmítnuto její odvolání proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 10. 2002, sp. zn. 27 Ca 131/2002.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že citovaný rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 10. 2002 jí nebyl doručen dne 23. 10. 2002, jak uvádí v odůvodnění napadeného usnesení městský soud, nýbrž byl v tento den doručen její matce, která jej stěžovatelce předala později. Proto prý odvolání bylo podáno včas a stěžovatelka navrhuje kasační stížnosti vyhovět a napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušit.

Ještě předtím, než Nejvyšší správní soud může přistoupit k meritornímu projednání a rozhodnutí kasační stížnosti, je povinen přezkoumat splnění všech zákonem stanovených procesních náležitostí a podmínek. V daném případě se musel vypořádat s otázkou dodržení lhůty k podání kasační stížnosti, a to již z toho důvodu, že městský soud označil (§ 108 odst. 1 s. ř. s.) kasační stížnost za opožděnou.

V souzené věci je z příslušného soudního spisu zřejmé, že napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2002 bylo stěžovatelce doručeno dne 21. 1. 2003, přičemž jeho součástí bylo poučení o tom, že proti tomuto usnesení je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Městského soudu v Praze. Stěžovatelka podala odvolání k poštovní přepravě dne 1. 2. 2003 (tedy v zachované lhůtě 15 dnů), nicméně městský soud s tímto odvoláním správně nakládal - s ohledem na nabytí účinnosti s. ř. s. dne 1. 1. 2003 - již jako s kasační stížností.

Nejvyšší správní soud shledal, že na danou věc nedopadají přechodná ustanovení, obsažená v s. ř. s. (§ 129 a násl.) V tomto případě se totiž jedná o značně specifickou situaci, kdy napadené usnesení sice bylo vydáno ještě před účinností s. ř. s. a proto správně obsahovalo shora citované poučení o opravném prostředku dle občanského soudního řádu, avšak bylo stěžovatelce doručeno až po nabytí účinnosti s. ř. s. a přezkum napadeného usnesení tedy již není možno provést podle dřívější úpravy, obsažené v občanském soudním řádu, nýbrž je nutno postupovat podle s. ř. s., který však ve svých přechodných ustanoveních na tuto situaci výslovně nepamatuje.

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud vycházel z ústavně zaručeného základního práva na spravedlivý proces (čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod), z něhož v tomto případě především vyplývá, že každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu. Pokud by proto Nejvyšší správní soud za této značně specifické procesní situace shledal podanou kasační stížnost opožděnou, zjevně by svým postupem znemožnil přístup stěžovatelky k soudu (denegatio iustitiae) a dopustil by se tak protiústavnosti v uvedeném smyslu. Nejvyšší správní soud, který je podle čl. 95 odst. 1 Ústavy ČR vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, proto vycházel z toho, že v souzené věci je případná přímá aplikace ustanovení ústavního pořádku, v tomto případě čl. 36 odst. 1 Listiny, podle něhož „každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“ Jinak řečeno, Nejvyšší správní soud musel nastalou procesní situaci, blíže speciálně neupravenou běžným zákonem, vyřešit tak, aby postupoval ústavně konformně - tedy aby umožnil přístup stěžovatelky k soudnímu přezkumu citovaného rozsudku Městského soudu v Praze. Z citovaného principu vázanosti soudce zákonem totiž nepochybně vyplývá i vázanost zákonem ústavním (arg. a minori ad maius) a za situace, kdy ústavní norma není blíže dostatečně provedena předpisem jednoduchého práva, resp. kdy aplikací jednoduchého práva dojde ke zjevnému porušení ústavní normy a řešení této kolize s ohledem na povahu dané věci nespočívá ani v postupu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR (tzn. v předložení věci k Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení předmětného zákona), je jediným ústavně konformním východiskem přímá aplikace ústavní normy. Proto Nejvyšší správní soud v souzené věci (obdobně viz např. usnesení ze dne 10. 7. 2003, sp. zn. 2 Ads 22/2003), veden citovaným příkazem ústavodárce, vycházel z obecného principu úpravy přechodných ustanovení s. ř. s., podle kterého nemá být účastník zkrácen na svých procesních právech, která mu zajišťovala stará právní úprava; pouze se tato procesní práva přizpůsobí procesní úpravě nové, tj. úpravě soudního řádu správního. Na základě tohoto principu účastník, který mohl podle staré právní úpravy podat odvolání, může podat kasační stížnost, a to ve lhůtě, kterou stará právní úprava stanovila pro podání odvolání.

Veden těmito úvahami, Nejvyšší správní soud odvolání stěžovatelky posoudil jako včas podanou kasační stížnost a přistoupil k jejímu meritornímu projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že podle ustanovení § 109 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) je vázán důvody kasační stížnosti. V souzené věci je z obsahu kasační stížnosti zřejmé, že stěžovatelka uplatnila kasační důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy namítá nezákonnost usnesení městského soudu o odmítnutí návrhu.

Z příslušného soudního spisu Nejvyšší správní soud především zjistil, že Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 8. 10. 2002, sp. zn. 27 Ca 131/2002, potvrdil rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 4. 2002, č. 835 107 0189, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatelky o sirotčí důchod. Tento rozsudek byl dne 23. 10. 2002 doručen do vlastních rukou V. R. na adrese Ú. 18/53, 147 00 P. 4. Dne 8. 11. 2002 stěžovatelka podala k poštovní přepravě odvolání proti citovanému rozsudku městského soudu, když v něm uvedla, že tento rozsudek jí byl doručen dne 24. 10. 2002. Městský soud v odůvodnění napadeného usnesení nicméně konstatoval, že stěžovatelka převzala napadený rozsudek dne 23. 10. 2002 a poslední den lhůty proto připadl na 7. 11. 2002. Odvolání podané dne 8. 11. 2002 proto bylo podáno po marném uplynutí lhůty.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že ze soudního spisu je zřejmé, že na stejné adrese (Údolní 18/53, 147 00 Praha 4) skutečně bydlí stěžovatelka i její matka, která se rovněž jmenuje V. R.. Této skutečnosti si byl městský soud evidentně vědom, neboť např. pozvánku k ústnímu jednání zaslal oběma jmenovaným, přičemž je na doručence rozlišil uvedením roku narození (1983 a 1946, viz č.l. 8). Při doručování citovaného rozsudku však již městský soud jakoukoliv další bližší specifikaci adresátky neprovedl (*poznámka soudu*: přičemž v další korespondenci stěžovatelku označil jako „slečnu V. R.“, viz č. l. 21, 25), takže jako adresátka rozsudku byla uvedena pouze „V. R.“. Nelze proto vyloučit, že předmětný rozsudek skutečně převzala matka stěžovatelky - jak stěžovatelka tvrdí v kasační stížnosti. Za těchto okolností proto Nejvyšší správní soud konstatuje, že citovaný rozsudek nebyl stěžovatelce řádně doručen ve smyslu ustanovení § 46 občanského soudního řádu a nemohl tedy ani nabýt právní moci (§ 159 o. s. ř.). Odvolání stěžovatelky, podané proti tomuto rozsudku, proto nemohlo být považováno za opožděné.

Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná a z tohoto důvodu zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Městský soud je v dalším řízení vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), a je proto povinen stěžovatelce řádně doručit citovaný rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 10. 2002, sp. zn. 27 Ca 131/2002.

Nejvyšší správní soud sice napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil, nicméně - s ohledem na shora uvedené - mu věc nemohl vrátit k dalšímu řízení, v němž by městský soud současně s novým rozhodováním ve věci rozhodl i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.). Proto o náhradě nákladů řízení rozhodl sám Nejvyšší správní soud, a to tak, že ve smyslu ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. z důvodů hodných zvláštního zřetele náhradu nákladů řízení stěžovatelce nepřiznal, přestože měla ve věci plný úspěch. Důvody hodné zvláštního zřetele spatřuje Nejvyšší správní soud v tom, že účastníkem řízení, který by měl stěžovatelce nahradit náklady řízení před soudem, je Česká správa sociálního zabezpečení, nicméně ze shora uvedeného je zřejmé, že k pochybení došlo toliko ze strany Městského soudu v Praze, přičemž se jednalo výhradně o pochybení procesně právní a nikoliv povahy hmotně právní. Protože přiznání nákladů řízení by mělo reflektovat vztah mezi úspěšností jednoho účastníka řízení na straně jedné a pochybením jiného účastníka na straně druhé, k čemuž však v daném případě zjevně nedošlo, Nejvyšší správní soud

stěžovatelce náklady řízení o kasační stížnosti nepřiznal; ČSSZ toto právo v tomto řízení nemá (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. 11. 2003

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu